

Key words: Hospitality, industrial city, public space, hospitality establishments, communicative discourse, culture.

UDC 640.4:316.77(4)

HOSPITALITY IN THE PUBLIC SPACE OF THE EUROPEAN INDUSTRIAL CITY

Pylypiv Viktoriia, Senior lecturer in the hotel and restaurant business
Department, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv

The purpose of this study is to identify the role of hospitality as a socio-cultural phenomenon in formation of European industrial cities public space.

Methodology of research. The main achievements of the research problem were considered. Thanks to the general scientific methods of synthesis, analysis and comparison, the works of philosophers, sociologists, anthropologists, cult urologists were worked out through the prism of the coverage of the features of communicative discourse, which is formed in the atmosphere of hospitality space of various hospitality establishments of European industrial cities, and ascertaining the value of these institutions in the destruction of the principle of gender binarism and actualization of the activities of «public intellectuals» in view of their role in the history of Western Europe.

Results. As a result of the study, it was found that in the public space of an industrial city, which is part of the hospitable space of numerous and diverse hospitality establishments, which form a kind of hospitality and spatial polyphony, social contacts were established and maintained social ties between self-sufficient autonomous individuals, aggregated and articulated their needs and interests concerning various spheres of public life. During the various discussions on the relevant topics, important for the modern subject model of social communication, cultural practices and traditions, patterns of socialization, rules and conventions of the social style of communication are formed.

It is proved that in the hospitable space of cafes, bistros, pubs, osters, and brassers, which become a structural element of the public space of European industrial cities, the formation of Europeanism «as a collective consciousness of European communities» is formed, based on which freedom and responsibility, openness to another, hospitable attitude to this other as a guarantee of their own security. And these institutions themselves, located in Paris, Munich, Vienna, Berlin, Madrid, Florence, Barcelona and other European cities, become one of the unifying factors of the European cultural space.

Novelty. The prospects of the study are related to the development of a policy of hospitality that can overcome the high voltage field in the European territory in the dichotomy of «freedom – security» and, if possible, confront the risks and challenges of the rapid development of digital reality.

Key words: Hospitality, industrial city, public space, hospitality establishments, communicative discourse, culture.

Надійшла до редакції 3.10.2017 р.

УДК 008.379.85

ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБОТАХ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ

Красовський Сергій Олександрович, асистент кафедри
готельно-ресторанного бізнесу, Київський національний
університет культури і мистецтв, м. Київ
poisk007@ukr.net

Проаналізовано сучасний стан напрацювань за темою дослідження туризму, зокрема міжнародного, в працях українських науковців – представників різних галузей наукового знання, які формують сучасні уявлення про цей важливий аспект життя людини і соціуму. Обґрунтовано актуальність досліджень міжнародного туризму на пострадянському просторі, який, з одного боку, звільнився від характерної для соціалістичної системи закритості, зацикленості на протистоянні різних ідеологічних форматів та відповідних соціокультурних практик, а з іншого – його населення лише в останні десятиліття отримало можливість стати потенційними учасниками індустрії масового туризму, насамперед міжнародного. Все це визначає важливість подальших досліджень міжнародного туризму у межах українських культурологічних студій.

Ключові слова: туризм, міжнародний туризм, дисертаційні роботи, дослідження, українська культурологія.

Актуальність і мета дослідження. Останніми десятиліттями в зарубіжних і вітчизняних дослідженнях зростає кількість праць, присвячених таким феноменам соціокультурної сфери, як святкова культура, гостинність, відпочинок, мандрівки, спорт, дозвілля тощо – фактично всім питанням, пов'язаним із позаробочими аспектами побутування людини. Відповідно, значно збільшився спектр публікацій, монографічних і дисертаційних досліджень, що розширюють коло

наукових і публіцистичних зацікавлень, торкаються дотичних до цих феноменів проблем, які, у свою чергу, стосуються різних аспектів туристичної галузі, зокрема міжнародного туризму. Прикметно, що такий стан речей характерний для низки різних наукових галузей, представники якої тією чи іншою мірою формують сучасні уявлення про цей важливий аспект життя соціуму.

Якщо в історії розвитку світового туризму дослідники виділяють чотири основні етапи: перший – з найдавніших часів до 1841 р. – етап становлення туризму як такого; другий – 1841–1914 рр. – етап формування організованого туризму; третій – 1914–1945 рр. – етап індустрії туризму; четвертий – з 1945 р. до наших днів – етап масового туризму та глобалізації туристичної індустрії [11], то в історії нашої країни, та й більшості постсоціалістичних країн, можна виокремити п'ятий етап, розпочатий в 1991 р. і пов'язаний з руйнуванням Радянського Союзу, виникненням на світовій мапі нових держав, кордони яких стали відкритими. Населення останніх лише тоді отримало можливість стати потенційними і активними учасниками індустрії масового туризму, насамперед міжнародного. Тому зацікавленість науковців України проблемами туризму в останні роки не викликає здивування та актуалізує його подальші дослідження.

Мета дослідження – виявити наукову рефлексію щодо міжнародного туризму в дисертаційних дослідженнях українських науковців.

Не вдаючись до ґрунтового висвітлення трактування туризму та його значення зазначимо, що міжнародний туризм – це цілеспрямована діяльність, пов'язана з наданням послуг іноземним туристам на території держави, що їх приймає (в'їзний туризм) і громадянам країни постійного проживання, котрі мандрують за її межами (виїзний туризм). Тобто *виїзний* або зарубіжний туризм – це подорожі громадян країни, що проживають на її території і виїжджають на відпочинок до інших держав, а в'їзний, або іноземний туризм – подорожі чи мандрівки в межах держави, які здійснюються особами, що проживають за її межами [8].

Як зрозуміло з цього визначення, туризм торкається широкого кола проблем суспільного життя, що, відповідно, позначилося на розвідках, які представляють різні галузі зацікавлення наукової спільноти нашої країни.

Перший блок досліджень традиційно представлено найбільш ґрунтовними, серед яких, насамперед, виокремлюються дисертаційні роботи. Цих напрацювань уже досить багато, що, в свою чергу, актуалізує необхідність їх наукової систематизації.

Найбільше уваги українськими науковцями приділено дослідженню економічних аспектів туристичної галузі, оскільки туризм – це, передусім, сфера послуг, якою опікуються менеджери, маркетингологи, економісти. Це праці О. Апілат, М. Риндач, О. Колесник, Н. Дехтяр, В. Полюги, О. Поліщук, Л. Шульгіної, Н. Остапюк, І. Ковшової, Г. Михайліченко, С. Мельниченко, О. Воробйової, О. Бобарикіної, В. Асаулко, М. Бойко, А. Мартової, З. Хатікової, О. Градінарової, І. Білецької, О. Камушкова, О. Підлісної, Н. Голди, Н. Короленко, К. Панасюк, М. Реги, В. Шимкової, А. Татаринцевої, А. Прочан, В. Стойки, В. Антоненя, присвячені управлінню та маркетинговій діяльності у туризмі як важливому аспекті соціально-економічної сфери.

Регіональним та іншим видам туризму присвячені праці економістів М. Борушак, Ю. Грицьку-Андрієш, Н. Логунової, Н. Гоблик-Маркович, В. Харичева, Ю. Леонтєвої, А. Вершицького, О. Музиченко-Козловської, В. Шмагіної, С. Нездоймінова, В. Безносок, Н. Свірідової, Т. Осадчої, М. Костриці, Н. Липчук, Н. Гук, В. Гловацької, Т. Пінчук, Я. Кашуба, Я. Белоущенко, О. Моран.

Міжнародних аспектів туризму торкаються дослідження Я. Дубенюк, Ю. Мігущенко, Н. Цопи, Л. Побоченко, І. Черніної, Л. Гонтаржевської, Ю. Коваленка.

Вагому частину розвідок презентують дисертації з державно-правового регулювання туристичної галузі та відповідних послуг (праці Н. Опанасюк, А. Гаврилук, І. Валентюк, Ю. Алексєєвої, Є. Козловського, А. Чечеля), зокрема регіонального та інших різновидів туризму (праці Ю. Вишневої, В. Дмитренко, Л. Давиденко, О. Василіва, О. Шаптали, О. Малишевої, М. Біль, О. Гусякової). Міжнародні аспекти туризму висвітлені у роботах управлінців О. Серьогіна і О. Краєвської.

Прикметно, що проблеми туризму цікавлять і представників природничих наук, зокрема географів, серед яких В. Глибовець, А. Федчук, О. Король, С. Шептук, М. Орлова, Ю. Прасул, О. Бейдик, О. Колотуха, О. Любіцева, А. Мокляк.

Досить ґрунтовну інформацію щодо туризму мають дисертаційні дослідження науковців педагогічної галузі, зокрема ті, що присвячені підготовці освітніх кадрів у цій сфері та ролі туризму у формуванні соціокультурних засад суспільного життя. Це праці Л. Заневської, Н. Хмільчук, Л. Соловей, В. Поліщук, О. Тімець, Л. Черної, О. Фастовець, Л. Грибової, Є. Рут, В. Федорченко, А. Конюх, О. Сорокіної, Л. Кнодель, І. Коцан, С. Соляник, В. Шафранського. Вчені також

досліджують можливість формування у представників туристичної освіти та майбутніх фахівців практичних навичок із туристичної комунікації, організації дозвілля: М. Черезова, С. Брик, Л. Устименко, А. Чуфарлічева, М. Галицька, В. Щоголева.

Найбільш наближеними до соціокультурної сфери є праці соціологів і філософів. На жаль, їх не так багато, як, власне, і праць культурологічного спрямування, про які йтиметься нижче. Саме тому вони заслуговують на окрему увагу. Так, соціолог І. Мініч [12] досліджує сутність туризму як соціокультурного явища, що поєднує соціальні аспекти господарської, соціально-інституціональної та соціально-психологічної діяльності щодо забезпечення і здійснення туристського подорожжування з усіма його формами, різновидами та функціями; способу рекреації та розвитку особистості, що органічно поєднує задоволення її економічних, соціальних, пізнавальних, естетичних і вітальних потреб, визначає шляхи, форми та методи вдосконалення туризму на підставі поєднання інноваційних здобутків світового та вітчизняного досвіду.

Знаходять себе у дослідженні туризму і філософи. Так, К. Сухарева [17] досліджує соціокультурну детермінацію туристичної активності людини, аналізує туризм як один із шляхів подолання одноманітності повсякденності та спосіб збагачення життєдіяльності людини новими смислами, позитивний вплив туризму на розвиток духовності та світогляду, реалізацію творчого потенціалу й розширення меж індивідуальної свободи. О. Головащенко [4] досліджує туризм як певний вид людської активності, форму прояву свободи, соціальний інститут та чинник суспільного розвитку; визначає соціальні функції туризму, серед яких соціально-демографічна, економічна, екологічна, культуротворча, гуманістична та людинотворча.

На окрему увагу заслуговують філософські роботи К. Жадько [6] та Е. Слободенюк [16]. Так, К. Жадько обґрунтовує феномен міжнародного туризму як прояву пізнавально-мандрівної сутності людини та його засоби, за допомогою яких людина проявляє соціально-духовний потенціал, оскільки має можливість всебічно розгорнути атрибутивні складові субстанційної сутності – мову, народ, суспільство, державу, націю. Е. Слободенюк аналізує соціальні, антропологічні, етичні, світоглядні проблеми туризму в аспекті крос-культурної передачі екзистенційних цінностей, збагачення світогляду, системи цінностей людини, сприяння діалогічних відносин між представниками різних соціумів і народів, створення між ними атмосфери взаєморозуміння та довіри, розв'язання глобальних проблем світового соціуму, досягнення нового рівня суспільного розвитку.

Окремий блок досліджень представлений історичними працями О. Радченко, В. Зінченко, Н. Сушко, І. Сандуляка, які досліджують становлення регіонального туризму, зокрема на Буковині [15] та Черкащині [18], діяльність туристичних організацій часів СРСР, у т.ч. й «Супутника» [7], «Інтуриста» [14] в аспекті організації міжнародного туризму.

Серед історичних напрацювань найбільш наближеними до нашого напрямку дослідження міжнародного туризму як соціокультурного явища є праці з теорії та історії культури, зокрема Г. Гарбар [3], Д. Мусієнко [13], І. Бондарчук-Чугіної [1], присвячені гостинності, комунікативній культурі в контексті туризму.

І насамкінець більш ґрунтовно зупинимось на дисертаційних дослідженнях українських культурологів. Так, В. Кулік [9] аналізує теоретичні підстави культурного туризму, висвітлює світоглядний, гуманістичний, пізнавальний, екзистенціальний, комунікативний, естетичний аспекти туризму як феномена загальнолюдської культури. У дослідженні І. Голубець [5] висвітлено культурологічні аспекти екологічного туризму, спрямовані на цілісність природи та людини в її планетарних ознаках людського буття в просторі всесвітньої культури, розкрито зміст споріднених понять у термінології туризму тощо. Г. Вишневська [2] досліджує складові сфери гостинності м. Києва у взаємозв'язку зі становленням та розвитком туризму як нової соціокультурної практики в Україні другої пол. XIX – поч. XX ст. Проаналізовано основні види масових подорожей в Україні, що трансформуються (подорожі з торгівельною метою, краєзнавчі екскурсії) у нові форми, що набувають ознак туризму: ділового й історико-культурного. В. Кушнар'єв [10] вивчає іміджологію, брендинг, міфодизайн як чинники формування стратегій маркетингових комунікацій і реклами в туризмі, розглядає соціодинаміку трансформацій рекламних комунікацій у туризмі, визначає події, етичні, естетичні ознаки рекламних комунікацій.

Висновки. Огляд авторефератів дисертацій, представлених у Національній Бібліотеці України ім. В. Вернадського, дав змогу дійти висновку про те, що в країні за напрямками досліджень, представлених такими галузями наукового знання, як культурологія, теорія та історія культури, філософія культури, відсутні дисертаційні роботи, присвячені аналізу міжнародного туризму, а робіт представників соціально-гуманітарної науки загалом також не багато. Утім, достатньо напрацювань серед представників інших сфер наукового пошуку. Тому, на нашу думку, наукове студіювання

туризму потрібно продовжувати з метою заповнення дослідницької лакуни методами сучасного культурологічного дискурсу з урахуванням міждисциплінарної методології. Особливо це важливо для пострадянського наукового простору, який звільнився від характерної для соціалістичної системи закритості, зацикленості на протистоянні різних ідеологічних форматів та відповідних соціокультурних практик.

Список використаної літератури

1. **Бондарчук-Чугіна І. Ю.** Розвиток культурно-історичного туризму на Миколаївщині (друга пол. XX – поч. XXI ст.): автореф. дис... канд. іст. наук: 17.00.01 / І. Ю. Бондарчук-Чугіна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2007. – 19 с.
2. **Вишневецька Г. Г.** Еволюція сфери гостинності м. Києва другої пол. XIX – поч. XX століття в контексті розвитку українського туризму: автореф. дис... канд. культурології: 26.00.01 / Г. Г. Вишневецька ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2008. – 19 с.
3. **Гарбар Г. А.** Становлення і розвиток соціокультурного інституту гостинності в українському туризмі: остання третина XIX – 1990 р. (на матеріалі Миколаївської області): автореф. дис... д-ра іст. наук: 17.00.01 / Г. А. Гарбар ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2007. – 39 с.
4. **Головащенко О. В.** Туризм як форма соціальної активності людини: соціально-філософський аналіз: автореф. дис. канд... філос. наук.: 09.00.03 / О. В. Головащенко ; Запоріж. держ. ун-т. – Запоріжжя, 2002. – 18 с.
5. **Голубець І. М.** Туризм як фактор розвитку екологічної культури України (кін. XX – поч. XXI ст.): автореф. дис... канд. культурології: 26.00.01 / І. М. Голубець ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2011. – 16 с.
6. **Жадько К. В.** Феномен міжнародного туризму: соціально-філософський аналіз: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / К. В. Жадько ; Запоріж. нац. ун-т. – Запоріжжя, 2010. – 16 с.
7. **Зінченко В. А.** Молодіжний туризм в Українській РСР у 70–80-х рр. XX ст. (на основі діяльності «Супутника»): автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / В. А. Зінченко ; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2003. – 19 с.
8. **Кузик С. П.** Географія туризму: навч. посібн. / Кузик С. П. – Київ : Знання, 2011. – 271 с.
9. **Кулік В. В.** Теоретичні основи культурного туризму: автореф. дис... канд. культурології: 26.00.01 / В. В. Кулік ; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. – Сімф., 2009. – 20 с.
10. **Кушнар'ов В. В.** Туристична реклама в соціокультурному просторі сучасної України: автореф. дис... канд. культурології: 26.00.01 / В. В. Кушнар'ов ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2010. – 20 с.
11. **Мальська М. П.** Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник / Мальська М. П., Антонюк Н. В. – Київ : Знання, 2008. – 661 с.
12. **Мініч І. М.** Соціальні чинники і функції інфраструктури туризму: соціологічний аналіз: автореф. дис... канд. соціол. наук: 22.00.04 / І. М. Мініч ; НАН України. Ін-т соціології. – Київ, 2002. – 18 с.
13. **Мусієнко Д. В.** Постмодерністська трансформація комунікативної культури в Україні в контексті розвитку туризму (1922–2003 рр.): автореф. дис... канд. іст. наук: 17.00.01 / Д. В. Мусієнко ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2006. – 19 с.
14. **Радченко О. М.** «Інтурист» в Українській РСР: структура, кадри, основні напрями діяльності (60–80-ті рр. XX ст.): автореф. дис... канд. іст. наук : 07.00.01 / О. М. Радченко ; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2011. – 20 с.
15. **Сандуляк І. Г.** Розвиток туризму на Буковині у другій пол. XIX – 80-х рр. XX ст. (історико-краєзнавчий аспект): автореф. дис... канд. іст. наук : 07.00.01 / І. Г. Сандуляк ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2010. – 20 с.
16. **Слободенюк Е. В.** Туризм як чинник гуманізації відносин між народами: автореф. дис... канд. філос. наук: 09.00.03 / Е. В. Слободенюк ; Ін-т філос. ім. Г. С. Сковороди НАН України. – Київ, 2003. – 19 с.
17. **Сухарева К. В.** Туризм як спосіб подолання людиною граничності повсякденного буття: автореф. дис... канд. філос. наук : 09.00.03 / К. В. Сухарева ; Запоріж. нац. ун-т. – Запоріжжя, 2010. – 16 с.
18. **Сушко Н. В.** Історичні місця та розвиток туризму на Черкащині (90-ті роки XX – початок XXI ст.): автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Н. В. Сушко ; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2010. – 20 с.

References

1. **Bondarchuk-Chuhina I. Yu.** Rozvytok kulturno-istorychnoho turyzmu na Mykolaivshchyni (druga polovyna XX – pochatok XXI st.): avtoref. dys... kand. ist. nauk: 17.00.01 / I. Yu. Bondarchuk-Chuhina ; Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv. – Kyiv, 2007. – 19 s.
2. **Vyshnevskaya H. H.** Evoliutsiia sfery hostynnosti mista Kyieva druhoi polovyny XIX – pochatku XX stolittia v konteksti rozvytku ukrainskoho turyzmu: avtoref. dys... kand. kulturolohii: 26.00.01 / H. H. Vyshnevskaya ; Kyiv. nats. un-t kultury i mystets. – Kyiv, 2008. – 19 s.
3. **Harbar H. A.** Stanovlennia i rozvytok sotsiokulturnoho instytutu hostynnosti v ukrainskomu turyzmi: ostannia tretyna XIX – 1990 r. (na materialy Mykolaivskoi oblasti): avtoref. dys... d-ra ist. nauk: 17.00.01 / H. A. Harbar ; Kyiv. nats. un-t kultury i mystets. – Kyiv, 2007. – 39 s.
4. **Holovashenko O. V.** Turyzm yak forma sotsialnoi aktyvnosti liudyny: sotsialno-filosofskiy analiz: avtoref. dys. kand... filosof. nauk.: 09.00.03 / O. V. Holovashenko ; Zaporiz. derzh. un-t. – Zaporizhzhia, 2002. – 18 s.

5. **Holubets I. M.** Turyzm yak faktor rozvytku ekolohichnoi kultury Ukrainy (kin. XX – poch. XXI st.): avtoref. dys. ... kand. kulturolohii: 26.00.01 / I. M. Holubets ; Kyiv. nats. un-t kultury i mystets. – Kyiv, 2011. – 16 s.
6. **Zhadko K.** «Fenomen mizhnarodnoho turyzmu: sotsialno-filosofskyi analiz» : avtoref. dys. ... kand. filosof. nauk: 09.00.03 / K. V. Zhadko ; Zaporiz. nats. un-t. – Zaporizhzhia, 2010. – 16 s.
7. **Zinchenko V. A.** Molodizhnyi turizm v Ukrainskii RSR u 70 – 80-kh rr. XX st. (na osnovi diialnosti «Suputnyka»): avtoref. dys... kand. ist. nauk: 07.00.01 / V. A. Zinchenko ; Donets. nats. un-t. – Donetsk, 2003. – 19 s.
8. **Kuzyk S. P.** Heohrafiia turizmu: navch. posibn. / Kuzyk S. P. – Kyiv : Znannia, 2011. – 271 s.
9. **Kulik V. V.** Teoretychni osnovy kulturnoho turizmu: avtoref. dys... kand. kulturolohii: 26.00.01 / V. V. Kulik ; Tavr. nats. un-t im. V. I. Vernadskoho. – Simf., 2009. – 20 s.
10. **Kushnarov V. V.** Turystychna reklama v sotsiokulturnomu prostori suchasnoi Ukrainy: avtoref. dys. ... kand. kulturolohii : 26.00.01 / V. V. Kushnarov ; Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv. – Kyiv, 2010. – 20 s.
11. **Malska M. P.** Mizhnarodnyi turizm i sfera posluh: pidruchnyk / Malska M. P., Antoniuk N. V. – Kyiv : Znannia, 2008. – 661 s.
12. **Minich I. M.** Sotsialni chynnyky i funktsii infrastruktury turizmu: sotsiolohichni analiz: avtoref. dys... kand. sotsiol. nauk: 22.00.04 / I. M. Minich ; NAN Ukrainy. In-t sotsiolohii. – Kyiv, 2002. – 18 s.
13. **Musiienko D. V.** Postmodernistska transformatsiia komunikatyvnoi kultury v Ukraini v konteksti rozvytku turizmu (1922 – 2003 rr.): avtoref. dys... kand. ist. nauk: 17.00.01 / D. V. Musiienko ; Kyiv. nats. un-t kultury i mystets. – Kyiv, 2006. – 19 s.
14. **Radchenko O. M.** «Inturyst» v Ukrainskii RSR: struktura, kadry, osnovni napriamy diialnosti (60–80-ti rr. XX st.): avtoref. dys... kand. ist. nauk : 07.00.01 / O. M. Radchenko ; Cherkas. nats. un-t im. B. Khmelnytskoho. – Cherkasy, 2011. – 20 c.
15. **Sanduliak I. H.** Rozvytok turizmu na Bukovyni u druhii polovyni XIX – 80-kh rr. XX st. (istoryko-kraieznavchy aspekt): avtoref. dys. ... kand. ist. nauk : 07.00.01 / I. H. Sanduliak ; Cherniv. nats. un-t im. Yu. Fedkovycha. – Chernivtsi, 2010. – 20 s.
16. **Slobodeniuk E. V.** Turizm yak chynnyk humanizatsii vidnosyn mizh narodamy: avtoref. dys... kand. filosof. nauk: 09.00.03 / E. V. Slobodeniuk ; In-t filos. im. H. S. Skovorody NAN Ukrainy. – Kyiv, 2003. – 19 s.
17. **Sukhareva K. V.** Turizm yak sposib podolannia liudynoiu hranychnosti povsiakdennoho buttia: avtoref. dys... kand. filosof. nauk : 09.00.03 / K. V. Sukhareva ; Zaporiz. nats. un-t. – Zaporizhzhia, 2010. – 16 s.
18. **Sushko N. V.** Istorychni mistsia ta rozvytok turizmu na Cherkashchyni (90-ti roky XX – pochatok XXI st.): avtoref. dys... kand. ist. nauk : 07.00.01 / N. V. Sushko ; Cherkas. nats. un-t im. B. Khmelnytskoho. – Cherkasy, 2010. – 20 s.

RESEARCH OF INTERNATIONAL TOURISM IN DISSERTACINAL WORKS OF UKRAINIAN SCIENTISTS

Krasovskiy Serhii, Assistant to the Chair of hotel and restaurant business
Kiev National University of Culture and Arts, Kyiv

The article analyzes the current state of work on the topic of tourism research, in particular international, in the works of Ukrainian scientists – representatives of various branches of scientific knowledge, which to some extent formulate contemporary ideas concerning this important aspect of the life of a modern man and society as a whole. The relevance of international tourism research in the post-Soviet space was substantiated, which, on the one hand, was freed from the characteristic of the socialist system of secrecy, isolation from different ideological formats and corresponding sociocultural practices, and on the other hand, its population only in the last decades got the opportunity to become potential participants in the industry of mass tourism, in particular international. All this determines the importance of the further studying of international tourism within the framework of Ukrainian cultural studies.

Key words: tourism, international tourism, dissertation works, research, Ukrainian culturology.

UDC 008.379.85

RESEARCH OF INTERNATIONAL TOURISM IN DISSERTACINAL WORKS OF UKRAINIAN SCIENTISTS

Krasovskiy Serhii, Assistant to the Chair of hotel and restaurant business,
Kiev National University of Culture and Arts, Kyiv

The methodology of the research is based on the use of bibliographic and cultural-historical methods, which made possible the inventory of previous scientific achievements and the allocation of a range of problem issues in contemporary domestic tourism research.

Conclusions. Review of abstracts of dissertations, presented in the National Library of Ukraine named after V. Vernadskyi, gave the opportunity to conclude that today in our country in the areas of research, which are represented by such branches of scientific knowledge as cultural studies, theory and history of culture, philosophy of culture, there are no dissertation papers devoted to the analysis of international tourism, and the works of representatives of social and humanitarian science as a whole is not so much. Although there is enough research among representatives of other scientific spheres. Therefore, the scientific study of tourism in terms of cultural studies should be continued in order to fill the research gap on this important sphere of socio-cultural life of a person and society as a whole.

Scientific novelty consists in systematization of the main national dissertation sources on the topic of research and emphasizes the necessity of studying of the international tourism as the important phenomenon by methods of contemporary social and cultural discourse taking into account the interdisciplinary methodology.

Practical meaning. The relevance of international tourism research in the post-Soviet space was substantiated, which, on the one hand, was freed from the characteristic of the socialist system of secrecy, stagnation in confronting different ideological formats and relevant socio-cultural practices, and on the other hand, its population was only able to become potential participants in the industry in recent decades of mass tourism, in particular international. The article may be useful for scholars in various spheres of scientific knowledge, in particular cultural scientists, historians, sociologists, etc., who are interested in problems of various aspects of tourism.

Key words: tourism, international tourism, dissertation, research, Ukrainian cultural studies.

Надійшла до редакції 5.11.2017 р.

UDC 008(477)

HOSPITABLE CHERNIVTSI: CULTURAL AND HISTORICAL EXCURSION INTO THE EVOLUTION OF THE RESTAURANTS

Diachenko Roksolana, Ph.D. in Art History,
Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv
poisk.07@ukr.net

Applying the methodological basis of the interdisciplinary approach, the transformation Chernivtsi restaurants on the example of such «Panska Huralnia» is analysed in the context of hospitality. The research is based on the combination of the historical, art critical and cultural approaches and such scientific principles as authenticity and systematization, connection with external environment etc. In XX century, there were two art-stylistic trends in the restaurants' interior of Chernivtsi. They were eclecticism and modern. On one hand, they were opposite to each other, from other one they existed at the same time. Sometimes, people combined them and created rather strange stylistic interior decisions. All in all, the interior of the modern restaurant «Panska Huralnia» is made in such a way. It has been transformed many times. It has become the well-known element of Chernivtsi hospitality.

Key words: restaurants, hospitality, design, Chernivtsi, «Panska Huralnia».

In our opinion, we should remark that such concepts as an interior, a restaurant business, restaurant industry, industry of hospitality are the elements of the human culture, connected with the fundamental concept of the human civilization such as hospitality (from Ukrainian, Гість – *a guest*). Restaurants and their service are one of the most important elements of the industry of hospitality. In the article, we use the concept «service» to characterize the service in the researched sector, which is dealt with the decoration, the arrangements of people's free time. However, we avoid such issues as tableware, dishes, inventory, culture of service etc.

The interior is a well-used concept as well as a restaurant service in the context of hospitality. This fact makes us study the phenomenon in the restaurants.

There are many proposed definitions of an interior in the different fields of sciences. We have chosen the position of the cultural-artistic approach. The interior (from fr. *Intérieur* – an internal part; from lat. *Interior* – a middle) is an architecturally and artistically organized internal space of any room or building. In addition, we note that the concept of interior as an internal design of the establishment is closely connected with the exterior, which is the appearance of the building. Therefore, sometimes, during the work we should pay attention to this connection.

The specialists of the architectural environmental aesthetics and the design in the context of the cultural development in the various historical periods have devoted their works to the analysis of the restaurants' interiors. They are I. Afanasyev [10], G. Birulov [1], L. Vishnevska [2], M. Ivanenko [8], T. Ilyina [3], D. Sarabianov [7], J. Taylor [9], Y. Ustimenko [10], V. Chyzykov [13].

The purpose of the article is to analyse the evolution of the restaurants' interiors in Chernivtsi on the example of the restaurant «Panska Huralnia».

As for Western Ukraine, it is worth reminding such fact that at the beginning of the 20-th century the contemporaries accounted more than 20 thousand catering establishments. The majority of their clients were locals, although travellers visited them. Such places were useful for the poor people, who travelled around Bukovina and Galicia. It was very convenient to stay in such taverns, because the food was cheap (although the menu was very limited) and people could spend a night without any payment. Those buildings were mostly made of wood or clay. The roofs were straw. In winters, they were rounded by sheaves to make the buildings warm.